

**MUAYENEHANELERLE İLGİLİ
3 AĞUSTOS 2011 TARİHİNDE YAPILAN SON DEĞİŞİKLİKLER DE
YARGIYA TAŞINDI.**

Muayenehanelere ilişkin kuralları içeren Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik, 03.08.2011 tarihinde bir kez daha değiştirildi. Böylece adı geçen Yönetmelik, ilk kez yürürlüğe girdiği 15 Şubat 2008 tarihinden bu yana 9. kez değişikliğe uğradı. (Yönetmelik hakkındaki değerlendirme yazımız “güncel hukuk” sayfasında yer almaktadır)¹

03.08.2011 tarihli ve 28014 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren, Yönetmeliğin, muayenehanelerle ilgili hükümleri, Hukuk Büromuz tarafından yargıya taşındı. Danıştay 10. Dairesi’nde ikame edilen davada; muayenehanelerde sunulan sağlık hizmetinin gerekleri ile ilgisi olmayan, hizmet gereklerine ve kamu yararına aykırı olan fiziki koşulların tamamının yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edildi. Özetle;

1. “Muayenehane standardı ve açılması” başlıklı 12/D maddesinin 1. fıkrasında; *“Muayenehanelerin; hastaların, yaşlıların ve özürli bireylerin sağlık hizmeti taleplerinin ve beklentilerinin, ulaşılabilir ve durumlarına uygun ortamlarda, hızlı, verimli ve mağdur edilmeden karşılanması amacıyla taşıyacakları şartlar aşağıda belirtilmiştir.”* düzenlemesi yer almaktadır. 1. fıkranın tüm alt bentleri ile birlikte;

- Danıştay tarafından hukuka aykırılığı saptanmış koşullar, yargı kararları yok sayılarak –meslek örgütünün ve uzmanlık derneklerinin görüşü alınmaksızın– yeniden düzenlendiğinden,
- Yanı sıra düzenlemelerdeki asıl amaç; hekimlerin mesleklerini bağımsız ve serbest olarak icra edebildikleri tek yer olan muayenehanelerin açılmasını imkansız hale getirmek olduğundan,

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

2. 12/D maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde; “a) Muayene odası: Yeterli şekilde aydınlatılan ve havalandırılan, en az 16 m² kullanım alanına sahip muayene odası bulunur. Muayene odasının birbiri ile bağlantılı iki oda biçiminde düzenlenmesi halinde, odalar en az 8 m² hekim çalışma alanı ve en az 8 m² hasta muayene alanı olarak düzenlenir. Hasta muayene odalarında, hasta mahremiyetinin korunması ve uygun şartlarda muayenenin sağlanması için ses, görüntü ve gürültü açısından gerekli düzenlemeler, uzmanlık dalına uygun araç, gereç ve donanım ile hasta muayene masası, soyunma bölümü ve lavabo bulunur. Ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanlık dallarında muayene odasında lavabo istenmez. Ultrasonografi (USG) yapılan kadın hastalıkları ve doğum muayene odasının ve ürodinami işlemi yapılan üroloji muayene odasının yakınında, içerisinde gerekli hijyen şartlarını sağlayacak malzemelerin olduğu ve hastaların mahremiyete uygun olarak bekleme salonundan ayrı bir bölümden geçişinin sağlandığı tuvalet bulunur.” düzenlemesi yer almaktadır. (a) bendinin;

- Hasta muayene odalarının ölçüsü; uzmanlık alanlarının farklılığı, ihtiyaçları gözetilmeksizin, bilimsel görüşe, tıbbi gerekliliğe dayanmadan belirlendiğinden,

¹ <http://istabip.org.tr/index.php/hukuk/guncel-hukuk/2166-muayenehanelerle-igili-3-austos-2011-tarihinde-yapilan-deiiklikler-ve-hukuki-deerlendirme.html>

- Bu “standart”, ayakta ve/veya yatarak teşhis ve tedavi sunan, Bakanlığa ve/veya özel sağlık kuruluşlarının hiçbirinden istenmediğinden,

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

3. 12/D maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde; “b) Hasta bekleme salonu: *Tek hekim için en az 12 m², iki hekim için 24 m², ikiden fazla her hekim için ilave 5 m² olmak üzere kullanım alanı ayrılır. Bekleme salonu sekreter hizmet alanı olarak da kullanılabilir.*” düzenlemesi yer almaktadır. (b) bendinin;

- Tek hekim için 12 m² “hasta bekleme odası” da, birden fazla hekim için getirilen ek 5 m² “hasta bekleme odası” da; randevu ile hizmet veren ve hastaneler ya da tıp merkezleri gibi uzun kuyrukların oluşmadığı/oluşma olasılığının olmadığı muayenehaneler için tıbben gerekli ve anlamlı olmadığından,
- Birden çok hekimin çalıştığı diğer ayakta teşhis ve tedavi kurumlarından böyle bir koşul istenmediğinden,

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

4. 12/D maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde; “c) Pansuman odası: *Cerrahi uzmanlık dallarındaki muayenehanelerde enfeksiyon bulaşma riskinin engellenmesi amacıyla en az 10 m² kullanım alanına sahip pansuman odası bulunur.*” düzenlemesi yer almaktadır. (c) bendinin;

- Muayenehanelerde yapılabilecek tıbbi işlemler bu denli sınırlanmışken, 16 m² (8+8) büyüklüğündeki muayenehane odası dışında, ayrıca 10 m² kullanım alanına sahip pansuman odası tıbben gerek olmadığından,
- Düzenleme muayenehanelerde sunulan sağlık hizmeti gerekli ve zorunlu kıldığı için değil, muayenehane açma ve/veya devam ettirme koşullarının ağırlaştırılması amacıyla yapıldığından,
- Yanı sıra küçük cerrahi işlemlerin yapılabildiği diğer ayakta teşhis ve tedavi kurumlarından, böyle bir koşul istenmediğinden,

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

5. 12/D maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde; “ç) Bebek emzirme ve bakım odası: *Kadın hastalıkları ve doğum ile çocuk hastalıkları uzmanlarının muayenehanelerinde içinde lavabosu bulunan asgari 5 m² lik bebek emzirme ve bakım odası veya uygun araçla ayrılmış bölüm bulunur. Diğer uzmanlık dallarında aranmaz.*” düzenlemesi yer almaktadır. (ç) bendinin;

- Randevu alarak, muayene için gelen bir hastanın yanında çocuğunun bulunması ve bu çocuğun da muayene süresi içinde emzirilmesi tıbben gerekli olmadığından,
- Hizmet gereklerine uygun olmadığından,
- Keza yine dilekçede ayrıntılı olarak örneklenen diğer ayakta teşhis ve tedavi kurumlarından, (örneğin ana-çocuk sağlığı merkezlerinden) böyle bir koşul

istenmediğinden,

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

6. 12/D maddesinin 1. fıkrasının (f) bendi; “f) Muayenehanelerde yer alan giriş, kapı, asansör, merdiven, tuvalet ve lavabo gibi fiziki alanlar 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun Ek 1 inci maddesi ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine uygun olarak düzenlenir.” hükmüne yer vermektedir.

Atıf yapılan İmar Kanunu’nun Ek 1. Maddesinde ise; “EK MADDE 1 - (KHK/572 - 30.5.1997) Fiziksel çevrenin özürhüleri için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda, Türk Standartları Enstitüsünün ilgili standardına uyulması zorunludur.” düzenlemesi yer almaktadır.

(f) bendinin;

- Herkes tarafından bilinir, tereddütsüz şekilde anlaşılır olmayan, ancak parça parça ve ücret ödenerek ulaşılabilen TSE standartlarına atıf yapıldığından,
- Hekimlerin geleceklerini planlayabilme hakları ve Anayasal bir ilke olan hukuk güvenliği ilkesi ihlal edildiğinden

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

7. “Müşterek Muayenehane”nin düzenlendiği 12/D maddesinin (4). fıkrasında; “(4) Her hekim için birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen şartlarda ayrı muayene odası bulunması ve uzmanlık dalının gerektirdiği şartların sağlanması kaydıyla, aynı dairede birden fazla hekim muayenehane faaliyeti gösterebilir. Bu durumda her bir hekim için ayrı uygunluk belgesi düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

Düzenlemede yer alan, “uzmanlık dalının gerektirdiği şartların sağlanması” ibaresinin,

- Uzmanlık dallarına göre ayrı standart veya şartlar belirlenmediği,
- Herkes tarafından bilinir şekilde ilan edilmediğinden

“eksik düzenleme” nedeniyle yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

8. Geçici 7. maddesinin birinci fıkrası; “3/8/2010 tarihine kadar açılmış olan muayenehanelerin, 12/D maddesi ile bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1/d Muayenehane Açma Başvurusunda İstenecek Belgeler’de yer alan depreme dayanıklılık raporu hariç, diğer maddelerine 3/8/2015 tarihine kadar uygunlukları sağlanarak müdürlüğe başvurulur.” düzenlemesine; ikinci fıkrası; “(2) 3/8/2010 tarihine kadar açılmış olan muayenehanelerin, bu Yönetmeliğe uyum süresi içerisinde başka bir adrese taşınma talepleri halinde, taşınılacak mekanın; müşterek muayenehaneye dönüştürülmek istenmesi halinde ise müşterek muayenehanenin 12/D maddesi ile bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1/d Muayenehane Açma Başvurusunda İstenecek Belgeler’e uygunluğu aranır.” düzenlemesine yer vermektedir.

Düzenlemenin 1. fıkrasının ilk cümlesi ve “taşınma” ile “müşterek muayenehaneye dönüşme” nin düzenlendiği ikinci fıkrası;

- Bir yandan, 3 Ağustos 2010 öncesinde açılan muayenehanelere uyum süresi verilip, diğer yandan Yönetmeliğe uyum sağlaması beklenen hekimlerin taşınmasına bile izin verilmeyerek, “uyum” sağlamaları fiilen engellendiğinden/çözüm yolları ortadan kaldırıldığından,
- Uzun yıllardır muayenehanesi olan hekimlerin, başka bir adrese taşınmaları ya da muayenehanelerini başka bir meslektaşları ile paylaşmaları halinde, adeta yeni muayenehane açılışı yapıyormuşçasına tüm koşulların -4 yıllık süreyi beklemeden- derhal yerine getirilmesi istendiğinden,
- Keza yeni açılacak muayenehaneler yönünden de, bu denli ağır fiziki koşullar getirilmesi hukuka ve hakkaniyete aykırı olduğundan

yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

9. Yönetmeliğin ekinde yer alan “EK-1/d Muayenehane Açma Başvurusunda İstenecek Belgeler”in 5, 6 ve 7. maddelerinde;

“5) Binanın yapı kullanma izin belgesinin aslı ya da müdürlükçe onaylı sureti (Yapı kullanma izin belgesinde muayenehane olarak kullanılacak mekânın sağlık tesisi olma şartı aranmaz.),

6) Binaının, ilgili mevzuata göre alınmış depreme dayanıklılık raporu (Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi başvurusu, 2.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğine göre 19/8/2008 tarihinden sonra yapılmış binalarda istenmez.),

7) Binada, ilgili mevzuata uygun şekilde yangın için gerekli tedbirlerin alındığını, tesisatın kurulduğunu ve binanın bu açıdan uygunluğunu ayrıntılı olarak gösteren ve yetkili merciden alınan belgeyi (Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi başvurusu, 2.11.1985 tarihli ve 18916 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğine göre 19/8/2008 tarihinden sonra yapılmış binalarda istenmez.),”

düzenlemesi yer almaktadır. Düzenlemede yer alan koşullar;

- Muayenehanelerin işlevi ve verdikleri sağlık hizmeti açısından zorunlu olmadığından,
- Sunulan hizmetin gerekleri ile getirilen yükümlülükler orantılı olmadığından,
- Ayakta teşhis ve tedavi sunan Bakanlığa bağlı ve özel diğer sağlık kuruluşlarından bu koşullar istenmediğinden,
- Muayenehanelere bir ayda başvuran hasta sayısına, nerdeyse her gün ulaşılan aile hekimliği birimlerinden; yangın merdiveni, depreme dayanıklılık raporu, yapı kullanma izni (...) istenmediğinden,
- Çok sayıda yataklı ve ağır hastanın tedavi gördüğü, yangın veya bir doğal felaket anında bulunduğu mekanı terk edemeyecek insanların bulunduğu Bakanlığa ait ve özel yataklı tedavi kurumlarından bu koşullar istenmediğinden/bu sağlık kuruluşları bu koşulları taşımadığından,
- Muayenehaneler gibi, kişilerin hizmetin bedelini kendisi ödeyerek başvurduğu, avukatlık ofisleri, muhasebe büroları, dişhekimliği muayenehaneleri, eczaneler, (...) hiçbir kurala, kritere ve “standarta” sahip

olmadığı halde, sadece hekim muayenehaneleri bu şartlarla karşı karşıya bırakıldığından,

- Muayenehane sahipleri bir dizi önlem için, diğer kat maliklerini ikna etmekle uğraşmak zorunda bırakıldığından,

bir başka ifade ile, **deprem, yangın, iskansız binalar (...) sadece muayenehanelerin sorunuymuş gibi davranıldığından**, EK-1/d “Muayenehane Açma Başvurusunda İstenecek Belgeler”in 5, 6 ve 7. maddelerinin yürütmesinin durdurulması ve iptali talep edilmiştir.

Hukuki sürece ve gelişmelere ilişkin ayrıca bilgi verilecektir.

10.10.2011
İstanbul Tabip Odası
Hukuk Bürosu